

Panasonic

PRESSAR PRISET!

Nu har det äntligen hänt! Detta är vad vi har väntat på så länge. Widescreen har till slut nått ned till budgetklassen. Först på marknaden blev Panasonic som nu bjuder på äkta 16:9 för endast 28 000 kronor!

AV CHRISTER BENGTSSON

Det här är otroligt roligt för oss som gillar storbildsprojektorer. Och efter detta lär garanterat de flesta andra stora tillverkare hänga på. För mig är det dock obegripligt att ingen har börjat med detta tidigare och argumenten om varför man avstått har varierat med "alltför dyra paneler", "ingen efterfrågan" (?), "för liten marknad" med mera. Allt medan vi som lever och andas hemmabio har sett hur marknaden växer så fort så att det knakar i sömmarna. Till och med mina kära föräldrar har numera planer på att införskaffa en projektor för att som mor säger:

-Det känns ju precis som på bio.

Varför växer marknaden så fort då? Jo för att priserna sjunker i takt med att produktkvaliteten ökar. Och bland projektorer finns det just nu en hel del exempel på detta, som till exempel vår

budgetreferens Nec VT45 samt det aktuella testobjektet Panasonic PT-AE100. Så självklart jämför vi den med just Nec VT45.

Snygg, lättanvänd och diskret

Av alla hundratal projektorer jag tittat på genom åren så finns det tyvärr en trist gemensam nämnare. 8 av 10 är nämligen pinsamt tråkigt designade. De flesta håller nog med om att en dyr produkt inte bara skall vara bra utan även snygg, vackert designad, estetisk, möbleringsvänlig, eller vad man nu vill kalla det. BMW säljer nog inte bara på prestanda utan även på utseende, inte sant? Och även om en projektor för data- och presentationsändamål kanske kan komma undan med lite enklare design så förstår jag inte hur en hembioprojektor för 50- 60-tusen eller mer kan göra det.

Men så är det och endast ett fåtal har en design som ser elegant och "klädsam" ut i hemmet. Den här lilla Panasonicen är dock i vår smak en av dem. Den är liten och smidig, den har en snygg finish i matt silver med spegelblanka detaljer och den är formad i lite retroaktigt 70-tals-stil. Visst går det att göra det hela ännu bättre, men den skiljer

sig åtminstone från konkurrensen med tråkiga dataprojor, och monterad i taket ser den mer ut som en diskret AC-anläggning. Varmluftsutblåset sitter baktill och därför föreligger ingen risk för värmevågor i bilden. Utbudet av anslutningar kan inte annat än imponera med tanke

på priset. Kompositvideo, S-video, komponentvideo och D-sub för data (VGA). På detta finns även RCA-ljud för dig som eventuellt behöver projen i ditt arbete. Ett litet plus för strömbrytaren också som tillåter total avstängning och inte bara standby-läge. Manualen är lättbegriplig och menysystemet kan inte förvirra någon med sin Sharp-inspirerade tydlighet och enkelhet.

Fjärran är extremt liten och pluttig med sin "kreditkortsdesign", men den fungerar finfint om man räknar med lite feltryckningar på grund av de väldigt små knapparna.

Allt som allt så går det i alla fall mycket snabbt att komma igång med denna proj, och som en stor bonus kan vi även gotta oss åt att fläktsystemet med sina blygsamma 28 db knappt hörs alls. Nec VT45 väsnas betydligt mer än Panasonics modell och detta är ju något som väger mycket tungt i hemmabiosammanhang. Ett annat plus är "extra short throw-lens", alltså en lens som är specialutvecklad för att ge extra stora bilder på korta avstånd likt gamla hederliga Liesegang dv-235. Lens-shift, som på Nec VT45, finns däremot inte, men för en fast installation är detta ingen brist.

Allt som allt så går det i alla fall mycket snabbt att komma igång med denna proj, och som en stor bonus kan vi även gotta oss åt att fläktsystemet med sina blygsamma 28 db knappt hörs alls. Nec VT45 väsnas betydligt mer än Panasonics modell och detta är ju något som väger mycket tungt i hemmabiosammanhang. Ett annat plus är "extra short throw-lens", alltså en lens som är specialutvecklad för att ge extra stora bilder på korta avstånd likt gamla hederliga Liesegang dv-235. Lens-shift, som på Nec VT45, finns däremot inte, men för en fast installation är detta ingen brist.

W-VGA och inte SVGA!

Den råder en hel del diskussioner och rykten kring denna projektor. Många av dem förs på Internet. Folk är entusiastiska eller totalnegativa och många av uppfattningarna blir ju felgrundade på grund av en viktig faktadetalj som har

"Fläktsystemet med sina blygsamma 28 db hörs knappt alls."

En extremt liten sak i kreditkortsstil med självlysande knappar. Något pillrig men med överlag bra funktionalitet.

KRINGUTRUSTNING

Referensprojektor: Nec VT45
Referensbild (TV): Philips 32PW9616
Filmduk: Euroscreen BlackLine / 3 meter / 1.0 gain
DVD-spelare: Pioneer DV-737
Videoprocessor: Silicon Image iScan-Pro
Kablar: Apature, Kimber Kable, Supra

OMDÖME

PLUS

Priset!
Äkta 16:9
Krispig och klar bild
Hembioanpassad

MINUS

Begränsad upplösning (för dataanvändning)

misstolkats rejält. Det gäller bildens upplösning som till och med välkända Projectorcentral.com har misstagit sig på och fått till SVGA (800 x 600). Maskinen har en widescreen-VGA-upplösning (WVGA) på 858 x 484 (fråga mig dock inte vad de där sista 4 pixlarna är bra för!) och ingenting annat.

VGA är ju en upplösning på 640 x 480 punkter och med en bredare bild i samma format så blir upplösningen på bredden cirka 850 punkter. Kanske har vissa

tänkt att eftersom bredden klarar SVGA så är det en SVGA-proj? Men grundregeln är att en projektor måste kunna visa en äkta (oskalad) upplösning i pixel till pixel för att räknas som en projektor med just denna upplösning. Och då PT-AE100 endast har 484 pixlar på höjden så kan den ju omöjligtvis visa en äkta SVGA-bild eftersom denna kräver 600 pixlar på höjden.

Räcker upplösningen?

VGA kan ju också tyckas vara väldigt lite för att få fina och detaljerade bilder. Det stämmer, men man skall också komma ihåg att DVD-forma-

tet inte är bättre än dagens generella bildteknik i hårdvaran (TV-apparater) utan snarare optimerad för den. En videofilm utnyttjar till exempel endast cirka 240-250 linjer av TVns cirka 500 tillgängliga vilket ofta kan få den att se suddig, grumlig och oskarp ut. Direktsänd TV och DVD utnyttjar istället i princip all tillgänglig upplös-

ning för att få maximal kvalitet. Därav skillnaden.

Och upplösningen för en PAL-signal är ju inte mer än 625 linjer varav 575 är synliga. Så med

dess fakta kan man snart se att upplösningen på Panasonic PT-AE100 faktiskt är väldigt nära den upplösningen som DVD-spelaren skickar ut (575 linjer för PAL). Det innebär att denna proj inte behöver skala bilden (räkna om för att passa pixelpanelerna) särskilt mycket i jämförelse med en SVGA- och framför allt XGA-upplöst proj. Och med en NTSC-film blir det teoretiskt klockrent då NTSC endast använder 480 punkter på höjden vilket tillåter projektorn att mappa bilden pixel till pixel.

Naturligtvis har en projektor med högre upplösning en bättre förutsättning för mjukare och

mer detaljerad bildåtergivning med betydligt mindre risk för synlig pixlighet. Med denna begränsade upplösning får man vid större bilder självklart en viss pixlighet. Men detta kan kompenseras av att avsaknaden av skalningsbehov också eliminerar risken för negativa skalningsartefakter. Därför kan bilden, på rätt avstånd, ändå bli mycket skarp, dynamisk och klar. Vill du sitta riktigt nära din stora bild så måste du dock skaffa en projektor med högre upplösning.

Bilden breder ut sig

Industrin verkar nu ha förstått vart vinden blåser och den här produkten är definitivt ett segel som kommer att dra hela branschen framåt.

Necen har ett betydligt mer omfattande menysystem med massor av kalibreringsmöjligheter som inte Panasonic har, men dennes enkla OSD-menyer bör ändå räcka och ger snabb access till vanliga parametrar som ljus, kontrast, färgmättnad, skärpa, digital keystone (lutningsjustering), bildvändning för front-, bak- och takprojektion samt lampläge i två steg (normal och hög). Det höga läget ger endast en pytteliten ökning i uppfattad ljusstyrka medan det istället ökar fläktsurret och försämrar svärtan. Men med det låga effektläget, som vi definitivt rekom-

vänd ►►

**"Detta måste vara årets
hetaste proj hittills?"**

En normal uppsättning anslutningar kompletterade med komponentingång via RCA. Har du en DVD-spelare med YCbCr så skall du använda denna ingång för maximal kvalitet.

forts. ► menderar, är maskinen mycket diskret och lamp-pan skall då dessutom räcka i hela 5000 timmar istället för 2000.

Jämfört med Nec VT45 är svärten tyvärr något sämre, men eftersom kontrasten för det mesta känns minst lika hög så syns skillnaden endast vid riktigt mörka bilder. Båda har naturligtvis en ganska usel svärta jämfört med CRT-projor eller TV-apparater, men inom LCD-tekniken och speciellt i denna prisklass så måste båda ändå ses som välpresterande maskiner med liten fördel till Nec när det gäller svärten. I övrigt är de mycket jämna bildmässigt. Panasonic's ljusflöde och vitnivå litar jämt med Necens liknande värde i "eco-mode". Färgåtergivningen är mycket bra hos de båda. Skulle ett exemplar avvika så har i och för sig Nec's modell större möjligheter att ändra och kompensera, men Panasonic's ger ändå tillräcklig träffsäkerhet och dynamik från fabrik för att tillfredsställa de flesta. Den jobbar med 10-bitars digital gamma-korrektion och vi klassar färgåtergivningen som mycket bra och levande även om enstaka exemplar kan variera. Skärpan och detaljrikedomen är lysande trots den "låga" upplösningen och avsaknaden av stora skalningsbehov gör bilden mycket lugn och stabil. Den mår heller inte dåligt av att dra på med kontrasten riktigt rejält då den har mycket bra kontroll utan blödningar. PAL ser ruskigt bra ut, NTSC är ännu stabilare och de rena signalen en HTPC ger via VGA-ingången skall vi inte tala om... klockrent! Under testet satt vi alla på ca 4 meters avstånd från en 2 meter bred bild, och det fungerade perfekt. Ingen klagade på pixlighet. Alla var istället lyriska över att vi nu har ett widescreen-alternativ till fantastiska Nec VT45.

Panasonic eller Nec?

Detta måste vara årets hetaste proj hittills? Men är då Panasonic PT-AE100 bättre än Nec VT45?

En svår fråga säger jag. Panasonic PT100 är just nu marknadens enda 16:9-proj för under 30.000 kronor. Och Nec

VT45 är en mycket kompetent SVGA-projektor avsedd primärt för data, men med otroligt bra videokvalitet. Den har massor av inställningar, kalibreringsmöjligheter och finesser, och även den kan ju bli din för mindre än 30.000 kronor. De stora skillnaderna ligger i upplösningen och bildformatet. Med andra ord är det ändamålet som bör styra valet. Pannan går inte att köra i mer än 640 x 480 om man behöver visa data eller andra typer av 4:3-bilder som till exempel vanlig TV. Nec VT45 klarar 4:3 i 800 x 600. Å andra sidan kan ju Necen inte visa widescreenfilmer utan att lägga upp dem som letterbox-bilder med svarta kanter ovan och under bilden. Pannan visar 16:9 i fullscreen över hela bildytan, eftersom det är en äkta 16:9-projektor. I övrigt är de så jämna så vi måste säga så här: Behöver du en kombi-proj som inte bara skall kunna visa videobilder hemma för familjen, utan även transporteras runt på olika platser som presentationshjälpmedel? Då skall du välja Nec VT-45 på grund av sin stryktålighet, oöverträffade inställningsmöjligheter, excellenta videobilder och framför allt högre upplösning i 4:3-läge! Är det en dedikerad hembioprojektor du söker och till så lågt pris som möjligt? Då skulle vi välja Panasonic PT-AE100. Så vi måste helt enkelt rekommendera den sida vid sida med vår budgetreferens Nec VT45. Delad etta alltså! Den här projjen är gjord för hemmabio och det är precis

vad den ger, inget snack om saken. Högkvalitativ filmunderhållning i äkta widescreen till minimalt pris! ■

FAKTA

Teknik:	LCD (0,7")
Bildformat:	16:9
Bildmatris:	858 x 484 (WVGA)
Upplösning:	1 245 816 bildpunkter (415 272 pixlar x 3 paneler)
Bildstorlek:	max 200" (4,4 x 2,5 meter)
Dukavstånd:	För 100": 3,1m - 3,7m
Ljusflöde:	700 ANSI lumen
Kontrast:	500:1 (Full On/Off)
Lampa:	120W UHM / 5000 tim
Fläktljud:	28db
Takmontering:	Ja
Zoom:	Ja, manuell x 1,2
DVI:	Nej
Komponent:	Ja
Data:	Ja
Storlek (BHD):	280 x 85 x 242 mm
Vikt:	2,7 kg
Cirkapris:	28 000 kronor
Info:	Panasonic 08 - 680 26 00 www.panasonic.se

Alla uppgifter enligt tillverkaren!